

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΝΩΜΑΤΑΡΧΗ

ΕΠΕΙΤ' ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΟΚΑ

Εἴμαστε σὲ μιὰ παράμερη ταβέρνα ἐδῶ στὴν Ἀθήνα.

Ο φίλος μας ὁ ὑπωνωματάρχης, ἀφοῦ ρούφηξε πρῶτα στὸ μερτικό του, ἀπάνου κάτου μιὰν ὁκὰ ρετσίνα, ἄρχισε νὰ δηγιέται διάφορα πράγματα.

*

— Ἀφοῦ πιῶ λιγάκι γυρίζω στὸν ἑαυτό μου, εἶπε. Καὶ τώρα πού βλέπω καλὰ τὸν ἑαυτό μου, αἰστάνομαι πὼς στέκομαι κάπως ψηλότερ' ἀπὸ τὴν ἀτιμὴν αὐτὴν ὑπερσεία τῆς χωροφυλακῆς. Γιατὶ ἐγὼ εἶμαι ποιητής! Μὰ κι ἂν δὲν εἶμαι γὼ ποιητής, ποιὸς εἶναι; Μὴν εἶναι κείνοι πού γράφουνε τραγούδια διαβαζόντας κάθε λοῆς κακομοιρίες; Καὶ τί ἂν ἐγὼ δὲ γράφω στίχους; Ἐγὼ 'μαι ποιητής, πού μ' ἔχει γεννήσει τὸ βουνὸ τὸ ψηλὸ. Ἐμεῖς δὲ μ' ἔχουνε γεννήσει τὰ διαβάσματα. Ἐγὼ ἔχει γεννηθεῖ σ' ἓνα καλύβι, πίσω ἀπὸ ἓναν καλαμένιο φάχτη. Μικρὸς κυλιόμουναι μισόγυμνος ἀπάνου στὰ γριάνθια τοῦ κάμπου. Μεγαλώνοντας μπῆκα στὴ χώρα, τὴ μικρὴ καὶ τὴν ὁμορφὴ. Στὸ ὕστερο οἱ περίστασιες μὲ ρῆζανε στὴ χωροφυλακὴ—π' ἀνάθεμα τὸν πατέρα του πού τὴν ἀνάδειξε!—Μὰ εἶμαι ποιητής ἐγὼ. Οἱ νεράιδες μ' ἔχουν ἀναστήσει... »

*

Ὁ ὑπωνωματάρχης διάκοψε λίγο, πῆρε τὸ ποτήρι του, ἔπινε μιὰ γουλιὰ κρασί καὶ ξακολούθησε :

— Ἀὖ! Τί ζωὴ κείνη πάνου στὰ Τζουμέρκα! Εἴμαν ἀποσπασματάρχης καὶ κεῖ πάνου κάποτες... Καὶ τὸ στρώναμε, πού λέτε, στὸ ζεῦκι μὲ τοὺς τσομπάνηδες ἀπὸ στὰ κορφοβούνια. Πέντ' ἔξη ἄρνια σφάζαμε στὴν κάθε καθησιά. Καὶ τὰ ψέναμε μέσα στὴ γίς...

Τί ζωὴ καὶ κείνη! Νὰ τρῶς κείνο τάρνακι καὶ νὰ τραβᾷς ἐκεῖνο τὰθάνατο κρασάκι καὶ πλαῖ σου κεῖ νὰ κοιτᾷς τίς τσομπάνισες καὶ τίς τσομπανοπούλες, πού ἔσταζ' ἀποπάνου τοὺς τὸ αἷμα 'πὸ τὴν γεροσύνη καὶ τὰ κάλλη τους...σὺν τὸ κρουσταλλένιο νερὸ ἀντιλάμπανε... Ἀχ!...

*

Ἐπὶ ἄλλο λίγο κρασάκι ὁ ὑπωνωματάρχης καὶ ξανάρχισε τὴν κουβέντα του :

— Ἐγὼ θέλω νὰ χαίρομαι τὴ ζωὴ. Καὶ τὴ χαίρομαι μ' ὅλες τίς γερεὲς εὐχαρίστησές της. Ὅχι μὲ τάρρωστημένα πράγματα. Πὼς τὰ σιχαίνουμαι κείνα τὰ παραλυμένα καὶ ξεψυχισμέν' ἀναγούλιασματὰ πού σκοτώνουνε τὴ νεολαία! Εἶδετε πὼς ἐρωτοσαλιαρίζανε τόσα μαθητοῦδια τοῦ Γυμνάσιου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου; Μωρὲ ζῶα, γιατί φοβούσαστ' ἔτσι; Τὰ θηλυκὰ γιὰ σὰς πλαστήκανε...

Μὰ γὼ παιδαρέλι σκληρὸ ποτές μου δὲν εἶμουναι. Ἀπὸ μικρὸς ἔζησα μέσα στὴ φύση. Τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι μὲ μάθανε νὰν τὴ χαίρομαι τὴ ζωὴ χωρὶς ντροπὴ καὶ χωρὶς ἀηδίες... Κ' ἔτσι τὴ χαίρομαι τὴ ζωὴ...

Ἐκεῖ ὁ ὑπωνωματάρχης ἄδειασε τὸ ποτήρι του. Κ' ἔπειτα ξακολούθησε πάλι :

*

— Ἐδῶ καὶ κάμποσον καιρὸ, μωρὲς παιδιὰ, κατέβαινα σ' ἓναν τράφο κι ἀπάντησα κεῖ μιὰ χωριατοπούλα. Μιὰ δροσάτη χωριατοπούλα, πού ἔπλενε ρούχα στὸ νερὸ τοῦ τράφου...

Τὴν ἐκόντεψα. Ἀχ!.. Ἐγυρε νὰ μὲ ἰδῇ καὶ τὰ μάτια της μοῦ κάμανε σκοτούρα. Ἡ σάκα της ἔβραζε ἀπὸ ζωή...

— Τὸ κορμάκι σου, τῆς λέω, εἶναι πιὸ κρουσταλλένιο ἀπὸ τὸ νερὸ... Μὰ καὶ πιὸ καυτερό ἀπὸ τὴ φωτιά...

Ἐκαμε πὼς δὲ μὲ ἤθελε. Εἴτανε κορίτσι τὸ ἔρρο!.. Τὴν ἔφερ' ἀπὸ δῶ, τὴν ἔφερ' ἀπὸ κεῖ... Σὲ λίγο τὰ φτιάσαμε... Μὲ γιόμισε δροσιὰ ἢ ἀναπνιά της, μὲ γιόμισε χρυσάφι τὸ χεῖδι της. Τὰ στήθια της πού φουσκῶνανε καὶ ξεφουσκῶνανε, σὺν ἀφρὸς στὸ κύμα, μοῦ κόβανε τὴν ἀνάσα...

.. Σὲ κάμποσιν ὥρα ὁ τράφος ὅλος ἀντήχησε ἀπὸ μιὰ φωνή, μιὰ φωνή... Τὴν ὕστερη δροσερὴ φωνή της, πού πέρασε σὺν ἀέρι δροσάτο μέσ' ἀπὸ τίς ἀλιγαριὲς καὶ ξεψύχησε στὴ ζέστα τῆς ἀγκαλιᾶς μου...

— Φέρε κρασί! Κάπελα, κρασί!... » Κ' ἔκοψε τὴ δῆγηση.

*

Γιὰ λίγην ὥρα τσιμουδιὰ δὲν ἀκούστηκε.

Ὁ κάπελης ἔφερε τὸ κρασί. Κι ὁ ὑπωνωματάρχης τῶβαλε στὰ ποτήρια. Ἐπειτα σήκωσε τὸ ποτήρι του :

— Ὑγεία, παιδιὰ! » εἶπε.

Ἐπιαμε. Κ' ἔπειτα κείνος ξακολούθησε :

— Γι' ἀκοῦστε καὶ τούτη τὴν ἱστορίαν : Ἐτσι γλεντώντας σὺν ἀπόψε καὶ σὺν πάντα, ἔπινα ἓνα βράδι βροχερὸ σὲ μιὰν ἄλλη ταβέρνα μ' ἓνα φίλο μου ποιητὴ. Εἶν' ἀθρῶποι πού κάνουνε τὸν ποιητὴ κ' ἡ ταβέρνα τοὺς ταραίζει τὰ νεῦρα. Ἀ δὲ μυρίζει ἓνα τραγούδι ἀπὸ τσᾶϊ εἶν' ἀηδία γι' αὐτούς... Μὰ ὁ φίλος μου αὐτὸς εἴτανε ποιητὴς καὶ τᾶρσε κ' ἡ ταβέρνα καὶ τὸ κρασάκι. Ἐπιαμε, τὸ λοιπόν, κείνο τὸ βράδι γερά. Κι ἄρχισ' ὁ φίλος μου νὰ λὲθ τραγούδια. Καὶ γὼ θυμήθηκα ὅσα ὁμορφὰ κορίτσια περάσαν' ἀπὸ τὰ χεῖρια μου... Ἐπειτα τὸ ρῆξαμε στὸ τραγούδι. Κ' ἐκάναμε τέτοιο θόρυβο, πού τᾶχασε κι ὁ φτωχὸς ὁ ταβερνάρης...

Ἐφύγαμε κατόπι, ἐνῶ ἡ βροχὴ ἔπεφτε ἀδιάκοπα... Ἐμεῖς τὸ κρασί ποτὲ κακὸ δὲ μοῦ κάνει. Μὰ ὁ φίλος μου εἴτανε σὲ κακὰ χάλια. Τὸν πῆρα τὸ λοιπόν στὸ σπίτι του. Κ' ἔπειτα γὼ τράβηξα μέσα στὴ βροχὴ καὶ στὴς λάσπες...

Σ' ἓνα δρόμο πού διάβαινα ἐφικιάνανε τότες τὴν ἀσφαλτόστρωση. Κ' εἴταν ὁ δρόμος ἄνου κάτου. Ἀλλοῦ σωροὶ χώματα, ἄλλοι βαθεῖοι λάκκοι.

Ἐγὼ περπατοῦσα τσαλαβουτώντας μέσα στὴς λάσπες. Σὲ λίγο εἶδα μπροστά μου γίς πὺ λάμπει. Τὰ ἡλεκτρικὰ πού εἴταν ἀναμμένα ἀποπάνου τὴν ἐκάνανε νὰ λάμπη...

— Ἀσφαλτόστρωτη θὰ εἶναι, εἶπα. Ἐπλύθηκε καὶ γι' αὐτὸ λάμπει ἔτσι τώρα.

Καὶ προχώρησα γιὰ νὰ πατήσω πάνου στὸν παστρικό δρόμο, ἔπειτ' ἀπὸ τόσες λάσπες. Καὶ πάτησα—μὲ βεβαιότητα. Μὰ μεμιάς—μπλούμ!—βρέθηκα βουτηγμένος ὡς τὸ λαίμω σ' ἓνα λάκκο μὲ νερὸ!.. Μεμιάς ὅμως σηκώθηκα καὶ, βάνοντας λίγη δύναμη, μπόρεσα νὰ βγῶ ἀπὸ τὸ λάκκο. Κεὶ ξακολούθησα τὸ δρόμο μου...

Μὰ ξάφνου μιὰ τρομερὴ ἰδέα μοῦρθε καὶ στάθηκα. Θυμήθηκα πού μιὰ φορὰ ἄκουσα στὴ Ροῦμελὴ ψηλά, ἀπάνου στὴ ἱκίονα, πὼς, ἂν βροχῇ κενένας ἄξαφνα στὴς ἀμασκάλες, πᾶει πιά, πεθαίνει! Γιατρία δὲν ἔχει... Κι αὐτὸ—δὲν ξέρω πὼς—κείνη τὴν ὥρα μοῦρθε στὸ νοῦ. Καὶ σκέφτηκα πὼς τὸ νερὸ μοῦχε περάσει σ' ὅλες τίς γωνιὲς τοῦ κορμιοῦ μου. Καὶ τᾶχασα πιά.

— Καί...τώρα θὰ πεθάνω!.. Πᾶει πιά... Δὲ γλυτώνω!.. φώναξα. Μὰ στὴ στιγμὴ γύρισε ἀνὰ ποδὰ ἡ σκέψη μου κ' ἔβγαλα κάτι φωνὲς :

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. Γιατί; Γιατί;

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ μὲ ρωτᾷς.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. Ἀχ, τί σκληρὸ πρῶμα!

ΣΥΛΒΙΑ. Τὰ ἔχω χαρισμένα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. Τᾶχεις χαρισμένα; Ποιανοῦ;

ΣΥΛΒΙΑ. Τῆς ἀγάπης μου.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. Ἀχ, τί ἄπονη ἀγάπη! Τί ὁμορφὰ εἴτανε, τί ὁμορφὰ εἴτανε! Ὁραρεῖς πὼς δὲν τὰ θυμοῦμαι; Σοῦ τᾶχω φιλημένα, τόσες, τόσες φορὲς σοῦ τὰ εἶχα φιλήσει μ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ στόμα. Μοῦ δίνανε ψωμί, ἓνα ρῶδι, ἓνα φλυτζάνι γάλα... Εἴτανε ὁμορφὰ σὰ νὰ σοῦ τὰ εἶχε καμωμένα ἡ Αὐγὴ μὲ μιὰ πνοή, ἄσπρα σὺν τὸ ἀφρὸ τῆς θαλασσιᾶς, λεπτότερα κι ἀπ' τὰ κεντήματα πού κάνει ὁ ἀνεμὸς στὴν ἀμμουδιὰ. Σαλεύανε σὺν τὸν ἥλιο στὸ νερὸ, λαλούσανε καλῆτερα κι ἀπὸ τὴ γλώσσα κι ἀπὸ τὰ μάτια, ὅ,τι λέγανε εἴτανε σὰ λόγος πονετικός, ὅ,τι πιάνανε γιὰ νὰ χαρίσουν γινόταν ὅλο μάλαμα. Τὰ θυμοῦμαι : τὰ βλέπω, τὰ βλέπω. Μιὰ μέρα παίζανε μὲ τὴ χλιὰ τὴν ἀμμουδιὰ : ὁ ἀνεμὸς περνοῦσε σὺν ἀπὸ σήττα μέσ' ἀπὸ τὰ δάχτυλά τους, καὶ τοὺς ἄρσε αὐτὸ τὸ παιγνίδι κ' ἡ Μπεάτα τὰ κύτταζε καὶ γελοῦσε κ' ἐγὼ πού τὰ κύτταξα, εἶχα τὴν ἴδια τὴ χαρὰ. Μιὰ μέρα ξεφλουδίζανε ἓνα πορτοκάλι

καὶ τὸ κάνανε φέτες φέτες, καὶ μοῦπες καὶ μένα μιὰ, κ' εἴτανε γλυκιὰ σὰ μελόπηττα. Μιὰ μέρα βάζανε ἓνα παννάκι γύρω στὸ πόδι τῆς μικρῆς, πού ἐκλαίγε γιατί τὴν εἶχε τοιμηθεῖ ἓνα καβουράκι· κι ὁ πόνος ἔπαψε στὴ στιγμὴ, κ' ἡ μικρὴ ἄρχισε νὰ τρέχη στὴν ἀκρογιαλιά. Μιὰ μέρα παίζανε μ' ἐκεῖνα τὰ ὁμορφὰ τὰ σγουρά, καὶ κάθε σγουρὸ γεύονταν καὶ δαχτυλίδι γιὰ τὸ κάθε δάχτυλο, κ' ὕστερα ξανάρχιζανε, καὶ πάλι ξαναρχίζανε καὶ ἡ Μπεάτα ἀποκοιμήθηκε μὲ τὴ δροσιὰ στὸ στόμα...

ΣΥΛΒΙΑ (σὺν πνιγμένη.) Μὴ λὲς πιά! Μὴ λὲς πιά!

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. Ἀχ, τί ἄπονη ἀγάπη!

(Διακοπὴ. Μένει συλλογισμένη.)

— Καὶ τώρα πού νῆναι; Μακριὰ 'πὸ σέιν, μόνα τους, στὸ χῶμα, βαθυά... Τᾶχουνε θαμμένα; Ποῦ; Σὲ κανένα ὠραῖον κῆπο;

(Διακοπὴ. Ἡ μισερὴ κρατεῖ τὰ βλέφαρα κλειστά καὶ ἀκκινουπᾷ τὴν κεφαλὴν στὸ τζάμι, ὅπου καθρεφτίζεται τὸ τρεμουλιασμα τῆς θάλασσος.)

— Τὰ εἶδες νὰ τὰ παίρνουν καὶ νὰ φεύγουν; Τί ἄσπρα πού εἴτανε! Τᾶχουνε βουτηγμένα σὲ δυνατὸ μπάλισμα. Ἀμὲ τὰ δαχτυλίδια; Μὰζι μ' ὅλα τὰ δαχτυλίδια; Εἶχες ἓνα μὲ μιὰ πέτρα πράσινη,

κ' ἓνα μὲ τρίξ μαργαριτάρια, κ' ἓνα πλεχτὸ μὲ μάλαμα καὶ σίδερα, κ' ἓνα ἴσιο, ἓνα γυράκι γυαλιστερό, κι αὐτὸ μονάχο εἴτανε στὴ παραδαχτυλάκι.

(Διακοπὴ. Μιὰ ἐκφραση ἀπερίγραπτη φανερώνεται στὸ πρόσωπο τῆς μισερῆς, ἐνῶ ἐγκαταλείπει τὰ μπράτσια της πλάι στὰ πλευρὰ της, χαμηλώνοντας τὸ σωματίωμά τους.)

— Τί συλλογιέσαι; Τὰ ὄνειρεύεσαι; Ἀν σοῦ ξαναανθίζανε ζεστά...

(Ἡ μισερὴ ἀνοίγει τὰ μάτια καὶ ἀνασπινεῖ, σὺν τὸν ἀνθρωπο πού ἐπὶ τῆς ξαφνικῆς. Τὰ μπράτσια της ἀναταράσσονται.)

— Τί ἔχεις;

ΣΥΛΒΙΑ. Παράξενο εἶναι : ἀληθινὰ κάποιες φορὲς μοῦ φαίνεται πὼς τᾶχω πάλι, μοῦ φαίνεται πὼς νοιώθω τὸ αἷμα νὰ κατεβαίνει στὰ δαχτυλά ὡς τὴν ἀκρο. Τὴν ὥρα πού μιλοῦσε, τὰ εἶχα...εἴτανε πιὸ ὁμορφὰ, Σειρηνούλα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. Πιὸ ὁμορφὰ;

ΣΥΛΒΙΑ. Ἐσὺ θὰ μὲ παρηγορήσης, Σειρηνούλα. Δὲν μπορῶ νὰ πιάσω τὸ ἄστρο σου, μὰ μπορῶ καὶ βλέπω τὰ μάτια σου κι ἀκούω τὴ φωνή σου. Μείνε κοντά μου, τώρα πού σὲ ξαναβρῆκα. Κ' ἐγὼ θὰ σὲ ἤθελα γι' ἀδερφή μου.

— Εὖν' ἀδύνατο νὰ πεθάνω ! Εἶμαι ποιητὴς ἐγώ ! Εἶμ' ἀθάνατος ἐγώ !

Καὶ τραβήξα μετὰ χέρια ψηλά, ἐνῶ ἡ στολή ἔσταζε σὰ βρύση ἀπ' ὅλες τὶς ἀκρὲς τῆς . .

Τίποτ' ἐμὼς δὲν ἔπαθα. Ὅχι δὲν πέθανα, καθὼς λένε οἱ τσομπανάρειοι τῆς Γκιόνας, μὰ ὥστε συνάχι δὲ μετὰ πείραξε. Ἐγὼ εἶμαι γερὸ πετσί, ρε παιδιὰ ! Τίποτα δὲ μετὰ περνάει. Εἶμ' ἀθάνατος ἐγώ ! . .

★

Τὴν ἄλλη μέρ' ἀπάντησα τὸ φίλο μου τὸν ποιητὴ, πού, σὰν ἄνθρωπος τῆς χώρας, εἶχε μισοαρωστήσει.

— Ἐγὼ, τοῦ λέω, ὁ ποιητὴς τοῦ βουνοῦ, τίποτα δὲν ἔπαθα . .

Τοῦπα κατόπι τὴν ἱστορία ποῦπαθα τὸ βράδι. Καὶ κείνος μοῦπε :

— Εἶδες . . Μέσα στὴν κορφή τῆς ζωῆς ξεπροβάλλει τὸ βάραθρο τοῦ θανάτου.

— Ἐτοί εἶν' ὁ κόσμος, τοῦπα γώ. Τ' ἀνακάτωμα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου κάνουνε τὸν κόσμον ὅλο. Ἀς τὴ χαροῦμε, μωρὲς παιδιὰ τῆ ζωῆς, ὅσο τὴν ἔχουμε στὰ χέρια μας ! . .

★

Κι ὁ ὑπωνυματάρχης σηκώθηκε. Ἐκαμε τὸ σύνθημα νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν ταβέρνα. Καὶ βγήκαμε. Καὶ τραβήξαμε γι' ἄλλοῦ . .

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

τὸ γραφεῖο (δρόμος Ζήνωνος 2) πωλοῦνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἓνα καὶ 1,25 φρ. γρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, τὰ ἐκδόματα βιβλία τοῦ ΨΥΧΑΡΗ «Τὸναιρο τοῦ Γιαννίρη» — τοῦ ΠΑΛΛΗ «Ἡλῖος καὶ Φαγγάρι» — τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ Ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις» — τοῦ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης», «Μαζώχτρα καὶ Βρονκόλακας» καὶ «Ἡρωϊκὴς Ἱστορίας» — τοῦ Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οἱ σκίτες μου» — τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «τὸ Ἀνεχτίμυτος» (δρᾶμα) — τοῦ ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία καὶ Πατριδία» — τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Καινούρια» — τοῦ Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιά» — τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανὸι καὶ πεθαμένοι» καὶ «Ὁ Ἀσωτος» (δρᾶματα) — τοῦ ΛΟΓΓΟΥ «Δάφνης καὶ Χλόη» (μεταφρ. Βουτιερδῆ) — τοῦ ΕΥΡΥΠΙΔΗ «Ἡ Μήδεια» (μεταφρ. Περιγαλῆ) τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «Ὁ Αἴας» (μεταφρ. Ζήσιμου Σιδερῆ).
Ἡ ΙΔΙΔΑ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλέξ. Παλλῆ δρ. 2 καὶ φρ. γρ. 2 1/2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν,

Ἡ ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ. Ἦθελα νὰ σοῦ δῶ τὰ χέρια μου, ἀν δὲν εἶτανε τόσο ἀγρία καὶ μελαψά.

ΣΥΓΑΒΙΑ. Εἶναι καλὸ τυχερά τὰ χέρια σου ἀγγίζουσε τὰ φύλλα, τὰ λουλούδια, τὸν ἄμμο, τὸ νερό, τὶς πέτρες, τὰ παιδιὰ, τὰ ζῶα, ὅλα τὰ ὅλα πράματα. Εἶσαι καλὸ τυχερή, Σειρήνουδα, ἐσύ : ἡ ψυχὴ σου γεννιέται κάθε πρωὶ πότε εἶναι μικρὴ σὰ μαργαριτάρη, πότε εἶναι μεγάλη σὰν τὴ θάλασσα. Δὲν ἔχεις τίποτα ἐσύ καὶ τὰ ἔχεις ὅλα δὲν ἔχεις τίποτα καὶ τὰ ἔχεις ὅλα . .

Ἡ ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ (γυρίζοντας ἄξαφνα καὶ κρόνοντάς τῆς τὴν ὀμλίαν.) Τέκουσε τὸ κοπαδι τὰ πουλιά ; Κύντα, κύντα πόσα χελιδόνια στὴ θάλασσα ! Εἶναι παραπάνω ἀπὸ χίλια : ἓνα σύννεφο ζωντανό. Κύντα πῶς λάμπουνε ! Τώρα φεύγουνε, πᾶνε σὰ μεγάλο ταξίδι, σὲ μιὰ χώρα μακρινή, ὁ ἱσκιὸς περπατεῖ ἀπάνου στὸ νερό μαζί τους, κάποιον φτερό πέφτει, θὰ βραδυάξῃ, θὰ παντῆσονται τὰ κατὰ στανοῦχτὸ τὸ πῆλαγο, θὰ δοῦνε τὰ φώσια, θὰ κοῦσουνε τὰ τραγούδια τῶν ναυτῶν, οἱ ναῦτες θὰ τὰ κυτᾶνε πού θὰ περνοῦνε, θὰ περάσουνε ξυστὰ στὰ παννιά, κάποιον θὰ σκοτάψῃ, θὰ πέσῃ κουρασμένο στὴν κουβέρτα. Ἐνα βράδυ, ἓνα σύννεφο κουρασμένο χελιδόνια θὰ πῆσουνε ἀπάνου σὲ μιὰ βάρκα, σὰν

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ

Νουμᾶ μου,

Εἶχες κάμποσο καιρὸ νὰ δημοσιέψῃς ὅλη σὰν κι ἀφτὴ, πού πλούσια τώρα σκορπιέται στὰ τελευτάτα σου φύλλα. Ἀρχίζω ἀπὸ τὸ ρομάντιστο τῆς Γαλάτειας καὶ τὸ γραμματάκι τῆς Μυριέλλας. Δὲν πιστεύω νὰ εἶναι ρωμιὲς ἀφτὲς, ἢ μάλλον εἶναι βέρες ρωμιὲς μετὰ τὸν ἀρχαῖον χρωματισμὸ τῆς φυλῆς μας καὶ τὸ βγενικὸ χαρακτήρα τοῦ σκαριῶ τους. Χρόνια τώρα πού λεφτερώθηκε ἡ δόλια μας πατρίδα ἀπὸ τὸν Τούρκο καὶ δὲν ἄκουσα, μήτε διάβασα, καμμιά γυναῖκα μετὰ τέτοιες λαγαρές κρίσεις καὶ τέτοιο γερὸ αἴστημα. Ἐγὼ ἔνα πράμα μονάχα ξέρω, πῶς κι ἀφτὸ τὸ καλὸ στὴν Ἰδέα τὸ χρωστέμε. Ἀδύνατο μετὰ τὴ δημοτικὴ μιὰ μέρα νὰ μὴ ξεσκεπάσῃ ἡ φυλὴ μας ὅλη τὴν ὁμορφιά πού κρύβει μέσα τῆς κι ὅλα τὰ διαμάντια πού τὰ θολώσανε μετὰ τὴ φαρμακωμένη τους κατχνιὰ οἱ μαθεῖ δασκάλοι. Ἀδύνατο μιὰ μέρα οἱ Μυριέλλες καὶ οἱ Γαλάτειες νὰ μὴ μᾶς γεννήσουνε καινούριους Διάκους, Μποτσαράλους, Ἀσπασίους καὶ Μπουμπουλίνες. Τὸ εὐχόμεθα καὶ τὸ καρτεράμε μετὰ ὅλη τὴν ψυχὴ μας. Τώρα ἂς ἐρθοῦμε καὶ στὰ Κρητικόπουλα. Διαβάζα κάθε σειρά τῆς ἀπολογίας τους κ' ἔκλαιγα, Νουμᾶ μου. Δὲν κλαίγανε τὰ μάτια μου, μὰ ἔκλαιγε ἡ ψυχὴ μέσα καὶ μοῦ ἐρχόντανε νὰ σηκωθῶ, νὰ γονατίσω μπρὸς στὶς ἡρωϊκὲς ἐκεῖνες ψυχές, στοὺς καινούριους ἐκεῖνους μαρτύρους καὶ νὰ βροντοφωνήσω : Γεῖά σας, λιονταρόψυχοι λεβέντες, κι ἂ μιὰ μέρα μπορέσῃ τὸ ἄμμοιρο ἔθνος μας λείτερο νὰ πατήσῃ τὸ λακμὸ τοῦ δασκάλου, τὰ ὀνόματά σας, μαζί μετὰ ὅλα ἄλλα, μετὰ χρυσὰ γράμματα θὰ εἶναι γραμμένα στὶς καρδιές τῶν παιδιῶν μας. Ἀπὸ σὰς περιμένουμε, μιὰ μέρα μετὰ τὴν ποθητὴ ἔνωσι, ἓνα αἷμα ζωηρό, ἓνα αἷμα καινούργιο, νὰ σταλάξετε στὶς παγωμένες φλέβες μας. Καὶ τί ὁμορφὸ εἶναι τὸ δῶρο σας πού θὰ φέρετε στὴ Μάννα μας ! Τῆς ἀξίζει πράματα ἓνα τέτοιο δῶρο, σ' ἀφτὴνε πού γέννησε καὶ θέρειψε τὴν κοσμοσώστρα Ἰδέα. Κουράγιον τὸ λοιπόν . .

Ἀφτὰ τὰ λόγια θάλεγα καὶ θάφινε ἓνα θερμὸ φίλ πᾶνω στὰ γνά τους μέτωπα. Καὶ τί νὰ πῶ γιὰ τὸν Παλαμᾶ μας ! Ὅσες φορές ἐρθεῖ ὁ Νουμᾶς καὶ δὲ βέπω τὸ νομᾶ του, μιὰ κρύα ἀπογοήτεψη μετὰ πιά-

νει. Ἐγὼ θαρρῶ, πῶς μιὰ μέρα μετὰ τὸ φανέρι θὰ γυρέδουνε τὰ φύλλα τοῦ «Νουμᾶ» γιὰ νὰ διαβάζουνε τὸν Παλαμᾶ. Ἀν τὸ πρῶτο στάδιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς ξαναγεννημένης Ἑλλάδας ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Σολωμό, τὸ δέφτερο καὶ τὸ ὠριότερο σίγουρα ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ. Ἀφτὸς τέλεια γκρέμισε πιά τὰ σύννεφα πού χωρίζανε τὴν πόλιν ἀπὸ τὰ πεζά. Μιὰ θεία, Ἀπολλωνία ἀρμονία εἶναι χυμένη σὲ ὅλα τὰ ἔργα του, πού δταν τὰ διαβάζῃς σου μουδιάζουνε τὸ κορμί, σοῦ δίνουνε φτερά στὴν ψυχὴ, καὶ πετάς, πετάς σὲ κόσμους τόσο ὁμορφους, τόσο ἰδανικούς, πού μόνος κ'ὅς ξέρει τὴν τέχνη νὰ τοὺς πλάθῃ. Ἐγὼ δοξάζω τὸ Θεό, πού τόσο γρήγορα γίνηκε δημοτικιστὴς, καὶ μέσα σὲ τόσες ἀτυχίες ἔχω τὴν τύχη νὰ διαβάζω τουλάχιστον ἓνα Παλαμᾶ. Ὅλες τὶς ἄλλες χαρὲς τὶς ἀφίνω στοὺς καθευθουσινάους.

Καστελλόριζο, Θεριστὴς τοῦ 909.

Σὲ φίλῳ

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΣΟΦΙΑ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λεϊψία καὶ πωλοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

α') ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΔΑΚΑΝΗ :

1) Στὴν ἀέμῃ καρφωμένα . . .	Δρ.	1.—
2) Τραγουδάκι	»	1.—
3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώ-
ρητης	»	1.—

β') ΠΟΙΗΤΗ ΛΑΪΚ. ΠΑΛΛΗ :

4) Μολιδιτίσση	Δρ.	1.—
5) Μισιριώτισση	»	1.—
6) Ρουμελιώτισση	»	1.50
7) Ἀφροδίτη	»	1.50
8) Χάιντε χρυσε	»	1.—
9) Μικρούλα	»	1.50
10) Στὸν Ἐποπα (μαλλιάρικα Πόπ!) Χαρίζεται.		

Ὅλα μαζί ἓνας τόμος δρ. 5.

ΤΟ ΜΟΤΟ ΜΑΣ

Μὲ γλώσσα ζωντανὴ νὰ ποῦμε ζωντανὲς ἰδέες στὸ ζωντανό λαό.

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἐκδοσες στὴ ζωντανή μας γλώσσα τῶν καλύτερων ἔργων τῶν πιδ ἑκονομένων φιλόσοφων. Βγήκε κυδία τὸ πρῶτο βιβλίον

ΤΟ ΕΞΕΡΙΖΟΜΑ ΤΗΣ ΦΤΩΧΙΑΣ

Τὸ δεύτερο βιβλίον πού θὰ ἐκδοθῇ σὲ λίγες μέρες θάνα

Ἡ ΜΑΝΝΑ

Τοῦ Μάξιμ Γκόρκυ

Συντρομὴ χρονιάτικα φρ. γρ. 15, ἑξαμηνιάτικα φρ. γρ. 7,50.

Laos' Monthly Library
306 w. 54 th. St., City.
New York

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Βγήκε τελευταῖα καὶ πωλιέται 2 δρ. στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».